מגיעולי עובדי בוכבים. ונפסחים (דף מד: ושם) יליף מנשר

מד: ע"ש, ב) [קדושין כד.

וש"נו. ג) חוליו לט. פסחים מה.

זבחים לו., ד) [פסחים מה.

ע"שן, ה) [שבועות כו:], ו) עיין

אימ. ז) ב"ל לאיסורו עי׳ איימ.

ולרבי עקיבא נמי הא חידוש הוא. והיכי גמרינן מיניה: אמר רב

הונא בר חייא. לא נצרכה לר׳ עקיבא כל דבר אשר יבא באש וגו׳

אלא לקדרה בת יומא דלאו נ"ט לפגם הוא ולאו חידוש הוא והואיל

ולאו חידוש הוא ומיתסר ביה טעם כעיהר גמרינן מיניה לשאר

איסורין שבתורה: ורבנן. דלא ילפי

מיניה סברי אי אפשר דלא פגמה

פורתה וחידוש הוה: המר ליה רב

אחא בריה דרב אויא לרב אשי.

מ"ט אמרת אולר"ע לית ליה בשאר

איסורין שבתורה דהיתר מלטרף

לאיסור מדרבנו נשמע לר"ע כו':

חטאם מאי היא דתניא כל אשר

יגע בבשרה יכול אפילו לא בלע

מ"ל בבשרה יקדש להיות כמוה שאם

פסולה היה תפסל. שחם החטחת

פסולה כגון שעבר עליו לילה ויום

ונתבשל בו בשר שלמים יהא בשר

שלמים אסור כמוהו: ואם כשרה.

שלא עבר אותו היום תאכל כחמור

שבחטאת לפנים מן הקלעים לזכרי

כהונה ליום ולילה בלבד בו: כתוב

בספרים לרבנן חיפוק להו להיתר

מלערף לחיסור מחטחת התם נמי

לנ"ע אן לפגם הוא דאתא ואב"א

לנותן טעם כעיקר ומילרך לריכי ליה

דאי כתב רחמנא כו'. והכי פירושו

ורבנן תיפוק להו לשאר איסורין

שבתורה שיהה היתר מלטרף לחיסור

מחטאת דמה מלינו בחטאת שהיתר

מלטרף לאיסור כדאמרינן בבשרה

שבלע הימנה וה״ה נמי לשאר איסורין

שבתורה התם נמי לגבי חטאת לנותן

טעם לפגם הוא דאתא ואי אמרת

אי משום נותן טעם לפגם הא כבר

שמעינן ליה מנבילה חדא במבושל

וחדא בחי דההוא דנבילה אשמועינן

במידי דמבושל שאם בישל בשר

שחוטה בכלי שנתבשל בו בשר [נבילה]

ונותן טעם בו הוא מותר דנותן טעם

לפגם הוא ומותר יו ואשמועינן נמי

גבי חטאת בבשר חטאת מבושלת

(גע בשר הי דאפילו נגע בשר

שלמים שאינו מבושל בכלי שנתבשל

בו חטאת (הוא) או בבשר חטאת

מבושלת עלמה ונותנת בה טעם יקדש

להיות כמוה ואיבעית אימא אפילו

ההיא דחטאת ליתן טעם כעיקר

הוא דאתא ואי אמרת אם כן הוו

להו ב' כתובין הבאין כאחד ולא

ילמוד מהן לשאר איסורין יושכחובין

הנהו מילרך לריכי ליה דאי כתב

רחמנא גבי חטאת דנותן טעם כעיקר

לא אתי נזיר מיניה משום דנזיר כו':

ואית דלא גרסי להאי דו(ד) כלומר

רבנן הוא דקמהדרי לר"ע דאמר נזיר

וחטאת הוו להו ב' כתובין הבאין כא'

ב א מיי׳ פי״ז מהלכות מאכלות אסורות הל׳ ב

סמג לאוין קמא קמח טוש"ע י"ד סי קכא סע"א: בא ב מיי שם ופט"ו שם הל' כח סמג לאוין קמא

א וסי׳ קכב סע״א: בב ג מיי׳ שם פי״ז הלכה ב סמג שם טור ש"ע י"ד שם סעיף ה וסי׳ קכב סעיף :3

בג ד מיי' פ"ח מהלכות מעשה הקרבנות הלכה

בד ה מיי׳ שם הלכה טו: בה ו ז מיי׳ פ״ה מהלכות נזירות הלכה ג:

תורה אור השלם

ו. כָּל דָבָר אֲשֵׁר יָבֹא בָאֵשׁ תעבירו באש וטהר אַך בְּמֵי ַנְבָּה יִתְחַטָּא וְכֹל אֲשֶׁר ל נָבָּה יִתְחַטָּא וְכֹל אֲשֶׁר ל יָבֹא בָּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בַּמָּיִם: במדבר לא כג

במדבר לא כג 2. כּל אֲשֶׁר יְנָע בְּבְשְׁרָה יִקְדָשׁ וְאֲשֶׁר יְנָה מִדְּמָה עַל הַבָּנֶד אֲשֶׁר יִנָּה עָלִיה תְּכַבֵּס בְּמְקוֹם קְדֹשׁ:

ויקרא ו כ 3. בל ימי נזרו מבל אשר כ. כל יְבֵּי נְּוְּלוֹ נְּבֶּל רְּצְּנִים יֵעְשָׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן מֵחַרְצַנִּים וְעֵד זָג לֹא יֹאבֵל:

במדבר ו ד

פי' הרא"ש נפקא ליה מגעולי עובז כוכבים. פליטת איסור כלי מדין דטעמא בעלמא ואמר רחמנא כל אשר יבא באש תעבירו במים. דבכל התורה נותן טעם לפגם מותר דבפי בתרא דע"ז גמר" מנבלה הראויה לגר קרויה נבלה ושאינה ראויה לגר אינה קרויה נבלה. לקדרה בת יומא דלאו נ"ט לפגם הוא קדרה ראו ניט לפגם הוא קודה בת יומא נמי א"א דלא פגמה פורתא. וכי היכי דבפגם מרובה שריא רחמנא דגלי רחמנא בנבלה ה״ה במועטת הוא שחדש בו הכתוב. א״ל רב אחא בריה דרב אויא לרב דב אווא בדיו דדב אויא ידב אשי. מכדי לר"ע שמעי' ליה באיסור נזיר היתר מצטרף באיסור וזיר היתר מצטרף, לאיסור ובשאר איסורי לא לאיסור ובשאר איירי מידי. לר׳ יותנן פריך דאמר כל איסורי׳ שבתר׳ אין היתר מצטרף לאיסור איין מאיסור נזיר. מנ״ל הא. מדרבנן נשמע (לר״ע) דר״ען דר״ען הייעומע (לר״ע) דר״ען הייעומע נמי (נימא) וס"לו הכי לעניו היתר מצטרף לאיסור: משום היתר מצטרף לאיסור: משום דהוי חטאת ונזיר ב' כתובים הבאים כאחד ואין מלמדים. שאם פסולה היא החטאת כגון פגול או נותר. ואם כשרה . היא תאכל כחמור שבהן. ה"ג ר"ח שלמי' ביום ראשון שנגעו בחטאת. ואם ביום שנגעו בחטאת. ואם ביום שני נגעו בחטאת לא תאכל סני נגכו בווסאור לא הארכל החטאת כי אם עד הלילה. ובהיתר מצטרף לאיסור איירי כגון שנדבק שומן בין זו לזו כגון שנובק שומן בין זו קדו דלטעם כעיקר לא איצטריך דכבר ילפי׳ מגעולי עובדי כוכבים כל איסורים שבתורה כוכבים כל איטורים שבוחדה ולא מוקמי׳ לה לכזית בכדי א״פ דלהא לא איצטריך קרא כל שיעורי איסורים הלכה

בחלב ובכאן מקלר לומר מגיעולי עובדי כוכבים והקשה ה"ר יוסי איש ירושלם מה לגיעולי עובדי כוכבים שכן אין היתר "(מנטרף לאיסור) ותירץ דבכולהו כלי מדין הלריך הכתוב הגעלה אף לאותן שנבלעין מיין דנאסרו נוירי ישראל להשתמש בהן יליף כוגיעולי עובדי יליף מגיעולי עובדי כוכבים דאמר רחמנא

דהרא בכולהו כלים כתיב ואותן כלים שהמדינים בשלו בהן יין הוי אסירי לנזירי ישראל דאכולם אמר רחמנא תעבירו באשחי:

נותן מעם לפגם מותר. כדאמרינן נפ' בתרא דע"ו (דף סו:) נבילה שאינה ראויה לגר אינה קרויה נבילה והכא הכתוב אוסר:

דלאן נותן מעם לפגם הוא ולרכנן ראמרי חידוש הוא אי אפשר דלא פגמה [פורתא]. והוה ליה למימר כי היכי דפגמו מרובה שרי רחמנא אפי׳ו פגם מועט נמי שרי:

"ע נמי דמוקי להאי משרת להיתר מצמרף לאיסור לימא מכאן אתה דן לכל [וכו']. ואמאי קאמר לעיל חוץ מאיסורי נזיר:

שאם פסולה היא תפסל. פירוש שלמים שנגעו בחטאת אם החטאת פסולה בפיגול בנותרי גם השלמים נפסלו: תאבל. ואת נבלעה: כחומר שבה דהיינו לזכרי כהונה ולפנים מן הקלעים וליום ולילה כדין חטאת ולספרים דגרסי כחומר שבהו משמע דיש חומרה בשלמים שהינה בחטחת ותמלאם כגון שנשחטו השלמים מאתמול דזמן השלמים עד [הלילה] ולא יותר והחטאת שנשחטה היום זמנה כל הלילה ועתה תאכל החטאת כחומר השלמים הרי גלי רחמנה בחטחת דהיתר מצטרף לאיסור דמי לא עסקינן דנבלע חלי זית שומן בתוך חלי זית דשלמים שהרי להכי איצטריך דלטעם כעיקר הא כבר ילפי׳ מגיעולי עובדי כוכבים בכל איסורים: ב] ה"ג ורבנן מצרך צריכי כו': אלא הא דתניא מכל אשר יעשה מגפן היין. ואע"ג דדרשינן ליה לעיל (דף לד:) בכלל ופרט הכא דריש מדכתיב מכל אפי׳4 למאן דלא דריש כל מכל דריש ואי

היתר לאיםור. חלי זית חרלן וחלי אפילו בזה אחר זה. ובלבד שיהא

התם (0) חידוש הוא דהא בכל התורה כולה ינותן מעם לפגם מותר וגבי גיעולי עובדי כוכבים אסור ולר"ע נמי הא חידוש הוא חטאת להיתר מצטרף לאיסור וחולין מקדשים לא גמרינו ומשרת ליתן מעם כעיקר מכאן אתה דן לכל איסורין שבתורה ור' עקיבא תרוייהו להיתר מצמרף לאיסור והוו להו

נמין אף ר"ע דריש [מכל]: זית מפת ביחד דוקה: בתוך כדי אכילת פרס:

מבעיא א"ל היתר לאיסור בבת אחת איסור לאיסור אפילו בזה אחר זה ור"ש

מאמר רב הונא בר חייא ילא אסרה תורה אָלא לקדירה בת יומא דלאו נותן מעם לפגם הוא ורבגן קדירה בת יומא נמי אי אפשר דלא פגמה פורתא אמר ליה רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי מדרבנן נשמע לרבי עקיבא לאו אמרי רבנן האי משרת ליתן מעם כעיקר ומכאן אתה דן לכל איסורין שבתורה לרבי עקיבא נמי דקא מוקים ליה להאי משרת להיתר מצמרף לאיסור לימא מכאז אתה דז לכל איסוריו שבתורה א"ל משום דהוי נזיר וחמאת כ' כתובין הבאין כאחד יוכל ב' כתובין הבאין כאחד אין מלמדין נזיר הא דאמרן חמאת מאי היא יכול יגע בבשרה יקדש יכול בדתניא 2 בל אשר יגע בבשרה אפי׳ שלא בלע ת"ל בבשרה יעד שיבלע בבשרה יקדש הלהיות כמוה שאם פסולה היא יפסל ואם כשרה תאכל כחמור שבה ורבנן יצריכי דאי כתב רחמנא גבי חמאת ה"א נזיר לא אתי מינה משום דנזיר מקדשים לא ילפינן ואי כתב רחמנא גבי נזיר הוה אמינא מנזיר לא ילפינן משום דחמיר איסוריה דאפי' חרצן אסיר ליה הלכך לא אתיא מיניה ור"ע אמר לך למאי צריכי בשלמא אי כתב רחמנא חמאת לא גמר נזיר מינה ידחולין מקדשים לא גמרינן אלא לכתוב רחמנא בנזיר ותיתי חשאת מיניה דהא כל איסורין שבתורה קא גמרי מנזיר ורבנן אמרי לך

יכל דבר אשר יבא באש למימרא דאסירי

גיעולי עובדי כוכבים לאו מעמא בעלמא

הוא "ואסור הכא נמי לא שנא ולרבנן נמי

תיפוק להו מגיעולי עובדי כוכבים אמר ליה

שני כתובין הבאין כאחד וכל שני כתובין הבאים כאחר אין מלמדין א"ל רב אשי לרב כהנא אלא הא דתניא יַמְכל אשר יעשה מגפן היין יו ילימד על איסורי נזיר שהן מצטרפין זה עם זה לר"ע השתא י"ל היתר מצטרף לאיסור איסור לאיסור

הואמרי ליה הנך ודאי לאו ב' כתובין הבאין כאחד נינהו דמיצרך צריכי דאי כתב רחמנא גבי חטאת דהיתר מצטרף לאיסור נזיר לא אחי מיניה משום דנזיר כר': (יי) לכחוב גבי טיר וליתי קדשים מיניה. דהשתא לכל איסורין שבתורה בכמה שיעורין גמרי׳ מנזיר כדאמרי׳ בפ׳ גיד הנשה (חולין נח:) מה זרוע בשלה וכו׳ קדשים לא כ״ש אלא מדהדר כתב רחמנא חטאת ש"מ משום דהוי שני כתובין הבאין כאחד לתרתי לישני כדפרישית: א"ל היחר מלטרף לאיסור. כשנותנו בפיו בבת אחת אבל בזה אחר זה לא. אבל איסור לאיסור אפי' אכל חלי זית ובלעו וחזר ואכל חלי זית של איסור אחר הרי זה מנטרף: ורבי

אסרה תורה אלא קדירה בת יומא. שנישל נה עכו״ם היום, אנל נישל נה אתמול ככר הפיג נה טעמו גלינת לילה ושונ כשכולטו בתבשיל אינו אלא לפגס (ע"ד עו.). דלא פגמה פורתא. מטעס הכלי נפגמה הבליעה (פסחים מד.). מדרבגן גשמע אבל לרבנן דמוקי ליה לטעם כעיקר לא הוו שני כסובין הבאין כאחד, כדמפרש לקמיה (שם מה.) וכל שני כתובין הבאין כאחד היה מכל מתק לי מעם בל היה היה מל בעור מניה (קדושין כד). מדהדר כתביה לחידן ולם יולם מתבריה ש"מ דוקה הין קחמת אין מלמדין. מדלה מין היה מחת היה להיה קחמת (פטחים מה). כל אשר יגע בבשרה. בשר חולין או שלמים שומן אכילתו מרובה מחטאת ונגע בחטאת, יקדש. כדמפכש להיות (פחחים מה.). כל אשר יגע בבשרה. נשר מולין או שלמים שומן אכילמו מרובה ממטאמ ונגע במטאמ, יקדש. כדמפרש להיום כמום (שם). יכול אפילו שלא בלע. היוגעת בה מתנה קאמר רחמות יקדש (שם). עד שיבלע בבשרה. כגון התהתן שומן מטאח וכך ממנו לני של שלמים ונגלע בין, ומכאן אני למדים היותר מנטרף לאיסור בקדשים, ואין ללמוד מכאן טעם כעיקר, שאין זה טעם אלא ממנו (ובחים צו:). להיותר כבוה. הנוגע בה וגלע מתנה (חודיין צט.). שאם פסולה היא. אם פסולה היא הסגיא לבולעת המטאח, כגון פיגול או פסול אחר, תיפסל. אף זו שבלעה ממנה, ואם כשירה. המטאח, תאכל כחמור שבה. מהניא לבולעת הימנה לאסור לאיסור (פסחים מה. ובע"ז חודין שם). ורבנן בה צ' מינין אחד מלחיק לא לומני הולם הול מת החודי שה ורבני מוויים מדהדר כתביי לאידן ולא צריכת מוויים להיותר לאמני לאינון (פסחים מה. ובע"ז חודין שם). ורבנן בדרכת כחוויים לאמנין (שם. דע"ש בנה" גירטא אחרת, ורש" שם). לימד על איסורר נדיר שהן מצטרפין. מדכיילינהו לתרלנים להיות מתולים למול אלים ליחות מווירן (שם. דע"ש בנה" גירטא אחרת, ורש" שם). לימד על איסורר נדיר שהן מצטרפין. משם). המור מצטרף לאיסור. ל"ל דכתב רממניא קרל להכי (שם).

למשה מסיני. ואי תקשי לך נוקמה לטעם כעיקר ויהיה חטאת וגעולי עובדי כוכבים ב' כתובים הבאים כאחד. והיתר מצט למשה מסיני. היא ונקשי רן נוקטה רטפט בפיקו יהיה ותאחו הצבור צובה בכם בכבום ביותב והאם בתחידה הבבבון ניליף בכל איסורים מנור, וולי כיון שהדבר שקול מסחברא טפי לאסור טעם כעיקר מהיהר מצטרף לאיסור. וכן לעיל דאי לאו דשמעי ר"ע ממקום אחר טעם כעיקר הוה מוקי משרת לטעם כעיקר ולא להיתר מצטרף לאיסור. ורבנן תיפוק יה אחד שפוב ר במפקום אחר בסט בל קיי חידו מוץ במודים לבין ראא חידו במפוך אירות ובניוך אירות במפוך אינים במפוך לנ"ט לפגם הזהי לדה היתר מצטרף לאיסור ממטאת דלדידהו לא הוי ב" כתובים הבאים כא". ובספרים היה כתוב ורבגן לנ"ט לפגם הוא דאתא. וא"א ליישבו דלא מצינו שנאסר טעם לפגם בקדשים דאמרי? בזבחים פרק דם חטאת כל יום נעשה (פגול) [גיעול] לחבירו אלמא דטעם לפגם שרי בקדשים וה"ג במקצת ספרים. ורבנן לטעם כעיקר הוא דאתא ומצרך צריכי דאי כ' רחמנא הטאת הוה אמינא נזיר לא אתי מניה. (נזיר) דחולין מקדשים לא ילפינן ואי כתב רחמנא נזיר ה"א חטאת מנזיר לא ילפינן משום דחמור איסוריה (שבתורה) דאפילו חרצן אסר רחמנא והא דאמרי' לעיל רבנן ילפי כל איסורים שבתורה מנזיר. ולא אמר" שאני נזיר דחמיר איסורי' אחטאת קא סמיך דאתי מביניה. ור"ע אמר לך א"כ ליכתוב רחמנא גבי נזיר וליתו קרשים מניה. ולית ליה לר"ע הך סברא דנזיר חמור הלכך הוו להו ב' כתובים הבאים כא' ויש ספרים שכתוב בהן ורבנן לטעם כעיקר ⁶⁾ הוא דאתא וא' א' להיתר מצטרף לאיסור. פי' ומינה לא ילפי' בעלמא דחולין מקדשים לא ילפי': והא מצרך צריכי דאי כתב רחמנא גבי חטאת ה"א וכר. ופריך לר"ע דאמר נזיר וחטאת ב' כתובים הבאים כא'. ומשני ר"ע אמר לך לכתוב רחמנא בנזיר וכו' ואפי' ל"ג והא אלא ומצרך צריכי יש לפרש רבנן משיבין כן לר"ע ובפ' אלו עוברין גרס רבנן מצרך צריכי. ור"ע למאי צריכי בשלמא נזיר מחטאת לא גמרינן דחולין מקדשים לא גמרי אלא חטאת ניליף מנזיר. ורבון מצרך צריכי חטאת להיתר מצטרף לאיסור וחולין מקדשים לא ילפי׳ ומשרת ליתן טעם כעקר ומכאן אתה דן לכל התורה כולה. ובפרק גיד הנשה משמע דחטאת ליתן טעם כעיקר והיינו כסוגיין דשמעתין ולא כהני דפרק אלו עוברין: אלא הא דתניא כל אשר יעשה מגפן היין וכוי. ואע"ג דדרשינן ליה בריש פרקן לכלל הכא דריש ליה מכל ואפי׳ מאן דלא דריש ליה כל מכל דרשינן ועוד דרבי עקיבא דריש כל בפסחים: היתר ואיסור בבת אחת אבל בזה אחר זה אפילו

בכדי אכילת פרס לא:

א) אולי צ"ל ורבנן משרת לטעם כעיקר הוא דאתא וחטאת להיתר מצטרף לאיסור וכ"ה בפסחים מה:

לו נה, ז) ל לכני שורו בי ט נה, **ה**) [ועי׳ תוס׳ פסחים מד: ד״ה אלא],

נוסחת הריב"ו א] דלר' עקיבא: בּ] בכ"י כאן גליון ור"ע אמר לו ודפרכת נזיר חמיר איסוריה דאסור בזג וחרלן ויש בו איסורים הרבה קדשים נמי אית בהו איסורים הרבה כגון פיגול ומעו כמוב בספרים כרי: ג] הכמובים: ד] להאי ורבנן מיפוק להו אלא ה"ג ורבנן מצרך צריכי כלומר רבנן כו׳ ה] וקא אמרי ליה:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר ליה התם גמי חידוש הוא: (ב) שם מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג לימד על איסורי נזיר שהן מלטרפין זה מיסורי יור שהם מיל לר׳ עקיבא היתר מלטרף: (ג) רש"י ד"ה כתוב בספרים וכו׳ בבשר חטאת מבושלת בבשר שלמים חי דאפילו וכו׳ לשאר איסורין שבתורה הנהו מילרך: (ד) ד"ה וחית הנהו מילרך: (ד) ד"ה וחית דלח גרסי להחי אלא ורבנן צריכי וכו' כלומר רכנן: (ד) ד"ה אלא לכתוב גכי טיר :איסורין

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה כתוב וכו׳ לפגם הוא דאתא כו' ונותנת בה טעם יקדש. נ"ב עי" א"מ: ב] תור"ח ה"ג ורבנן וכו' א"ג אף ר"ע דריש מכל. נ"ב עי' א"מ:

הגהות התוספות

 בס"א אף. 2. ל"ל או בנותר.
נדל"ל חאכל זאת הבולעת כחומר שבה. 4. ל"ל דאפילו.בס"מ אימא ואפילו בוא"ו והכל דיבור אחד עם שלפניו.

מוסף רש"י

מגיעולי עכו"ם. קדירה שבישל בה הנכרי וכשחוור ישראל ומבשל בה היא מגעלת בליעתה לתוך של ישראל. גיעול לשון מקיא ופולט, והתורה רתו במעשה מדין (במדבר לא) כל דבר אשר יבא באש, לה) פני לכני משקי במי במשק דהיינו יורות וקומקמוסין וכיולא בהן שמרתיחין אותן על כלול (פחחים מר:). וגבי נמי לפגם הוא דאותה בליעה מששהתה בדופנו של כלי לילה מסטים בדופנו של כני לינים אחת הופג טעמו ונתקלקל, ותו לא משבחת לאוכל שהיא נפלטת לתוכו